

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Warszawa, dnia 21 kwietnia 1972 r.

Nr 24

TREŚĆ:
Poz.:

OBWIESZCZENIE MARSZAŁKA SEJMU POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

136 — z dnia 8 kwietnia 1972 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu regulaminu Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej 325

136

OBWIESZCZENIE MARSZAŁKA SEJMU POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

z dnia 8 kwietnia 1972 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu regulaminu Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

1. Na podstawie art. 2 uchwały Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 29 marca 1972 r. o zmianie regulaminu Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Monitor Polski Nr 21, poz. 127) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst uchwały Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 1 marca 1957 r. — Regulamin Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Monitor Polski Nr 19, poz. 145, z 1958 r. Nr 1, poz. 1, z 1971 r. Nr 11, poz. 68 i Nr 34, poz. 219 oraz z 1972 r. Nr 21, poz. 127) z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów wydanych przed dniem ogłoszenia jednolitego tekstu oraz z zastosowaniem nowej, ciągłej numeracji artykułów, ustępów i punktów.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst uchwały nie obejmuje następujących przepisów:

1) art. 76 ust. 3 uchwały Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 1 marca 1957 r. (Monitor Polski Nr 19, poz. 145) w brzmieniu:

„3. Regulamin Sejmu wchodzi w życie z dniem uchwalenia.”

2) art. 2 uchwały Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 28 grudnia 1957 r. (Monitor Polski z 1958 r. Nr 1, poz. 1) w brzmieniu:

„Art. 2. 1. Uchwała podlega ogłoszeniu w Monitorze Polskim.

2. Uchwała wchodzi w życie z dniem uchwalenia.”

3) art. 2 uchwały Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 13 lutego 1971 r. (Monitor Polski Nr 11, poz. 68) w brzmieniu:

„Art. 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.”

4) art. 2 uchwały Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 23 czerwca 1971 r. (Monitor Polski Nr 34, poz. 219) w brzmieniu:

„Art. 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.”

5) art. 3 uchwały Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 29 marca 1972 r. (Monitor Polski Nr 21, poz. 127) w brzmieniu:

„Art. 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.”

Marszałek Sejmu: S. Gucwa

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 8 kwietnia 1972 r. (poz. 136).

UCHWAŁA SEJMU POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

z dnia 1 marca 1957 r.

Regulamin Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

• Rozdział 1.

Posłowie.

Art. 1. 1. Posłowie składają następujące ślubowanie poselskie:

„Ślubuję uroczyście jako poseł na Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej pracować dla dobra Narodu Polskiego

i pogłębiać jego jedność, przyczyniać się do umacniania więzi władzy państwowej z ludem pracującym miast i wsi, czynić wszystko dla utrwalenia niepodległości i suwerenności, dla pomyślnego socjalistycznego rozwoju Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej”.

2. Ślubowanie poselskie składa się na pierwszym posiedzeniu Sejmu, a posłowie nieobecni oraz posłowie, którzy

uzyskają mandat poselski w czasie trwania kadencji, składają ślubowanie na pierwszym posiedzeniu Sejmu, w którym uczestniczą.

3. Ślubowanie odbywa się przez odczytanie roty (ust. 1), a następnie kolejne wywoływanie posłów, z których każdy powtarza słowo „ślubuję”.

4. Kancelaria Sejmu wyda posłowi po złożeniu ślubowania legitymację poselską podpisaną przez Marszałka Sejmu.

Art. 2. 1. Posłowie są obowiązani brać udział w pracach Sejmu, a w szczególności uczestniczyć w posiedzeniach Sejmu oraz w posiedzeniach komisji, do których zostali powołani.

2. Poseł stwierdza swą obecność na posiedzeniu Sejmu lub komisji podpisem na liście obecności.

3. W razie niemożności udziału w posiedzeniu Sejmu lub komisji poseł winien usprawiedliwić swą nieobecność przed Marszałkiem Sejmu lub przewodniczącym komisji w ciągu 7 dni.

Art. 3. Organ państwowy, wobec którego poseł w wykonaniu obowiązków poselskich podjął interwencję, wnioś w własnym imieniu albo przekazał do załatwienia skargi lub wnioski obywateli, powinien najpóźniej w terminie 14 dni powiadomić posła o stanie rozpatrzenia sprawy, chyba że z innych przepisów wynika obowiązek wcześniejszego powiadomienia o sposobie jej załatwienia.

Art. 4. Kierownik urzędu lub instytucji powinien możliwie niezwłocznie przyjąć posła, który przybył w celu załatwienia sprawy związanej z wykonywaniem mandatu poselskiego, oraz w miarę możliwości udzielić posłowi informacji i wyjaśnień lub odpowiedzi na pytanie.

Art. 5. Poseł ma prawo czynnego uczestnictwa w sesjach wojewódzkiej rady narodowej i innych rad narodowych właściwych dla okręgu wyborczego, z którego został wybrany. Poseł może również brać czynny udział w posiedzeniach komisji tych rad. Prezydium rad narodowych zapewnia warunki organizacyjne dla realizacji tego uprawnienia.

Art. 6. Poseł może z ważnych przyczyn zwrócić się do Prezydium Sejmu o udzielenie urlopu od wykonywania obowiązków poselskich.

Art. 7. 1. Poseł na czas trwania mandatu poselskiego otrzymuje na swój wniosek bezpłatny urlop w zakładzie pracy, w którym jest zatrudniony. W zakresie uprawnień uzależnionych od ciągłości pracy okres tego urlopu zalicza się do okresu pracy.

2. O uzyskaniu urlopu od zajęć zawodowych poseł zobowiązany jest zawiadomić Prezydium Sejmu.

Art. 8. 1. Posłowie otrzymują diety miesięczne od dnia złożenia ślubowania.

2. Wysokość diet określa Prezydium Sejmu po wysłuchaniu opinii Konwentu Seniorów.

Art. 9. Posłowie otrzymują z urzędu bezpłatnie po jednym egzemplarzu wszystkich druków sejmowych oraz Dziennika Ustaw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Dziennika Urzędowego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej „Monitor Polski”. Ponadto posłowie będący członkami komisji otrzymują bezpłatnie po jednym egzemplarzu dzienników urzędowych odpowiednich ministerstw.

Art. 10. 1. Sprawy posłów, którzy nie wykonują obowiązków poselskich, jak również posłów, którzy zachowują się w sposób nie odpowiadający godności posła — podlegają rozpatrzeniu przez Komisję Mandatowo-Regulaminową na wniosek Prezydium Sejmu.

2. Od uchwały komisji przysługuje posłowi odwołanie do Sejmu. Odwołanie wnosi się na ręce Marszałka Sejmu.

3. Sejm w wypadkach poważniejszych naruszeń może na wniosek Komisji Mandatowo-Regulaminowej wykluczyć posła z jednego lub kilku posiedzeń. O ile wniosek o wykluczenie został zgłoszony w okresie między sesjami, Sejm podejmie decyzję na najbliższej sesji.

Art. 11. Sejm wyraża zgodę na pociągnięcie posła do odpowiedzialności karno-sądowej lub aresztowanie — na wniosek Komisji Mandatowo-Regulaminowej, większością co najmniej dwóch trzecich głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby posłów.

Art. 12. 1. Sejm — na wniosek Prezydium Sejmu lub Komisji Mandatowo-Regulaminowej — stwierdza uchwałą wygaśnięcie mandatu posła (art. 76 Ordynacji wyborczej).

2. Sejm — na wniosek Komisji Mandatowo-Regulaminowej — stwierdza uchwałą unieważnienie mandatu posła w przypadku unieważnienia wyborów (art. 73—75 Ordynacji wyborczej).

Art. 13. Posłowie mogą organizować się w kluby poselskie według przynależności partyjnej.

Art. 14. Prezydium Sejmu, po wysłuchaniu opinii Konwentu Seniorów, może wyrazić zgodę na powoływanie kół lub zespołów poselskich na innych zasadach niż określone w art. 13.

Art. 15. 1. Posłowie mogą również organizować się w wojewódzkie zespoły poselskie, obejmujące posłów, którzy uzyskali mandaty na obszarze poszczególnych województw.

2. Wojewódzkie zespoły poselskie stwarzają warunki organizacyjne dla utrzymania i zacieśniania więzi Sejmu i posłów z wyborcami, terenowymi organami władzy państwowej oraz organizacjami politycznymi i społecznymi w terenie. Wojewódzkie zespoły poselskie udzielają posłom pomocy w wykonywaniu przez nich czynności wynikających ze sprawowania mandatu poselskiego.

3. Organizację wewnętrzną i tryb pracy wojewódzkiego zespołu poselskiego, jak również metody i formy pracy członków zespołu określa zespół.

Art. 16. Prezydium Sejmu czuwa nad wykonywaniem przez posłów obowiązków poselskich, nałożonych na nich przez Konstytucję Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, a w szczególności nałożonych przez art. 2 ust. 2 i art. 87 Konstytucji, jak również innych obowiązków wynikających ze ślubowania poselskiego i przepisów regulaminu.

Rozdział 2.

Organy Sejmu.

Art. 17. 1. Na pierwszym posiedzeniu Sejmu przewodniczy do wyboru Marszałka Sejmu jeden z najstarszych wiekiem posłów (Marszałek-Senior) powołany uchwałą Rady Państwa.

2. Marszałek-Senior przeprowadza ślubowanie poselskie oraz wybór Marszałka Sejmu.

Art. 18. Organami Sejmu są:

Prezydium Sejmu,
Konwent Seniorów,
komisje,
sekretarze Sejmu.

Art. 19. 1. Prezydium Sejmu stanowią Marszałek i trzech wicemarszałków Sejmu. Prezydium Sejmu działa na zasadzie kolegiałości.

2. Sejm wybiera Marszałka i wicemarszałków Sejmu bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby posłów.

Art. 20. 1. Prezydium Sejmu stoi na straży praw Sejmu, czuwa nad właściwym tokiem i terminowością prac Sejmu, reprezentuje Sejm na zewnątrz, czuwa nad prawidłowym stosowaniem regulaminu Sejmu oraz zabezpiecza spokój i porządek na terenie sejmowym.

2. Prezydium Sejmu organizuje współpracę i wymianę doświadczeń między komisjami oraz określa formy współdziałania komisji z wojewódzkimi zespołami poselskimi.

3. Prezydium Sejmu utrzymuje łączność z wojewódzkimi zespołami poselskimi, udziela im pomocy oraz może kierować pod ich adresem wytyczne dotyczące ich pracy. Prezydium Sejmu organizuje współpracę i wymianę doświadczeń między wojewódzkimi zespołami poselskimi oraz określa formy współdziałania wojewódzkich zespołów poselskich z komisjami.

4. Prezydium Sejmu jest uprawnione do wykładni regulaminu. W wypadkach wątpliwych Prezydium Sejmu zasięga opinii Komisji Mandatowo-Regulaminowej.

Art. 21. Prezydium Sejmu może na podstawie regulaminu podejmować uchwały regulujące szczegółowo tryb postępowania w Sejmie w ramach zasad określonych w regulaminie.

Art. 22. Prezydium Sejmu kieruje sprawami wchodzącymi w zakres stosunków Sejmu z parlamentami innych krajów.

Art. 23. 1. Marszałek Sejmu kieruje obradami Sejmu oraz przewodniczy obradom Prezydium Sejmu i Konwentu Seniorów.

2. Wicemarszałkowie zastępują Marszałka w zakresie ustalonym przez Prezydium Sejmu.

Art. 24. 1. Konwent Seniorów składa się z Marszałka i wicemarszałków Sejmu oraz przewodniczących klubów poselskich lub ich zastępców.

2. Konwent Seniorów może rozszerzyć swój skład przez kooptację innych posłów.

3. Posiedzenia Konwentu Seniorów zwołuje Marszałek Sejmu z inicjatywy własnej, Prezydium Sejmu lub na żądanie jednego z klubów.

Art. 25. 1. Konwent Seniorów jest organem doradczym Prezydium Sejmu w zakresie zapewnienia sprawnego toku prac Sejmu i współdziałania klubów i kół poselskich w sprawach związanych z działalnością Sejmu.

2. Konwent Seniorów rozpatruje w szczególności:

- a) projekty terminów i porządku dziennego poszczególnych posiedzeń Sejmu,
- b) wnioski co do wyboru przez Sejm jego organów,
- c) wnioski co do trybu dyskusji nad poszczególnymi punktami porządku dziennego,
- d) inne sprawy przekazane pod jego obrady przez Prezydium Sejmu.

Art. 26. 1. Komisje są organami Sejmu, powołanymi do wyrażania opinii o sprawach przekazanych pod ich obrady przez Sejm lub Prezydium Sejmu, jak również organami pomocniczymi Sejmu w zakresie wykonywanej przezeń kontroli nad działalnością poszczególnych organów państwowych.

2. Sejm powołuje komisje stałe i nadzwyczajne, ustalając ich skład liczbowy i osobowy.

Art. 27. Sejm może powoływać na stałe lub czasowo międzykomisyjne zespoły poselskie do rozpatrywania spraw przekraczających zakres działania poszczególnych komisji. Zakres i tryb działania zespołów określa Sejm. Przepisy rozdziału 3 regulaminu stosuje się odpowiednio.

Art. 28. Sejm wybiera dziesięciu sekretarzy. Sekretarze prowadzą listę mówców i protokoły posiedzeń Sejmu, dokonują obliczania wyników głosowania i pełnią inne czynności zlecone przez Marszałka.

Art. 29. 1. Kancelaria Sejmu jest organem pomocniczym i wykonawczym Prezydium Sejmu.

2. Organizację wewnętrzną Kancelarii określa statut uchwalony przez Prezydium Sejmu.

3. Marszałek Sejmu mianuje i zwalnia pracowników Kancelarii Sejmu i za ich działania odpowiada przed Sejmem.

Rozdział 3.

Komisje.

Art. 30. Ustanawia się następujące komisje stałe:

- 1) Budownictwa i Gospodarki Komunalnej,
- 2) Drobnej Wytwórczości, Spółdzielczości Pracy i Rzemiosła,
- 3) Gospodarki Morskiej i Żeglugi,
- 4) Górnictwa, Energetyki i Chemii,
- 5) Handlu Wewnętrznego,
- 6) Handlu Zagranicznego,
- 7) Komunikacji i Łączności,
- 8) Kultury i Sztuki,
- 9) Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego,
- 10) Mandatowo-Regulaminową,
- 11) Nauki i Postępu Technicznego,
- 12) Obrony Narodowej,
- 13) Oświaty i Wychowania,
- 14) Planu Gospodarczego, Budżetu i Finansów,
- 15) Prac Ustawodawczych,

- 16) Pracy i Spraw Socjalnych,
- 17) Przemysłu Ciężkiego i Maszynowego,
- 18) Przemysłu Lekkiego,
- 19) Rolnictwa i Przemysłu Spożywczego,
- 20) Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości,
- 21) Spraw Zagranicznych,
- 22) Zdrowia i Kultury Fizycznej.

Art. 31. 1. Do zadań komisji należy w szczególności:

- a) rozpatrywanie projektów, ustaw,
- b) rozpatrywanie dekretów przedstawionych Sejmowi do zatwierdzenia,
- c) rozpatrywanie projektów dekretów przedstawionych komisji przez Radę Państwa do zaopiniowania,
- d) wysłuchiwanie sprawozdań i informacji kierowników resortów, urzędów oraz instytucji lub ich zastępców,
- e) przeprowadzanie analizy działalności poszczególnych działów administracji i gospodarki państwowej,
- f) rozpatrywanie spraw związanych z wprowadzaniem w życie i wykonywaniem ustaw i uchwał Sejmu.

2. Kierownicy resortów, urzędów oraz instytucji lub ich zastępcy obowiązani są na żądanie komisji przedstawiać sprawozdania oraz udzielać informacji.

Art. 32. Do zadań Komisji Mandatowo-Regulaminowej należy między innymi:

- a) składanie wniosków w sprawie ważności wyborów (art. 74 Ordynacji wyborczej),
- b) składanie wniosków w sprawie unieważnienia mandatu posła (art. 73—75 Ordynacji wyborczej),
- c) składanie wniosków w sprawie wygaśnięcia mandatu posła wskutek utraty prawa wybieralności (art. 76 ust. 1 pkt 3 Ordynacji wyborczej),
- d) składanie wniosków w sprawie odwołania posła,
- e) rozpatrywanie wniosków o wyrażenie zgody przez Sejm na pociągnięcie posła do odpowiedzialności karno-sądowej (art. 16 ust. 3 Konstytucji),
- f) rozpatrywanie wniosków w sprawie zmiany regulaminu,
- g) udzielanie opinii dla Prezydium Sejmu w sprawie wykładni i stosowania regulaminu.

Art. 33. Komisje wybierają ze swego grona prezydium komisji w składzie przewodniczącego komisji i zastępców przewodniczącego.

Art. 34. 1. Prezydium komisji kieruje pracami komisji, a w szczególności opracowuje projekty planów pracy komisji, ustala terminy i porządek dzienny posiedzeń komisji, wyznacza sprawozdawców na posiedzenia komisji.

2. Prezydium komisji informuje Prezydium Sejmu o biegu prac komisji.

3. Przewodniczący komisji kieruje obradami komisji i czuwa, aby sprawy powierzone komisji do załatwienia nie zalegały. Protokół obrad komisji podpisuje przewodniczący.

4. Prezydium komisji obowiązane jest zwołać w określonym terminie posiedzenie komisji na żądanie Prezydium Sejmu lub co najmniej jednej czwartej liczby członków komisji.

Art. 35. Prezydium komisji zawiadamia o terminie i porządku dziennym posiedzenia komisji członków komisji, Prezydium Sejmu i zainteresowane naczelne organy państwowe.

Art. 36. 1. W posiedzeniach komisji mogą uczestniczyć członkowie Rady Państwa i Rządu oraz podsekretarze stanu, a wyjątkowo także inni przedstawiciele naczelných organów administracji państwowej, o ile do udziału w posiedzeniu będą należycie upoważnieni.

2. W posiedzeniach komisji może uczestniczyć Prezes Najwyższej Izby Kontroli lub jego przedstawiciele, o ile do udziału w posiedzeniu będą należycie upoważnieni.

3. Prezydium komisji może zaprosić do udziału w posiedzeniu komisji przedstawicieli organizacji społecznych i instytucji publicznych.

4. Prezydium komisji może zaprosić na posiedzenie komisji rzeczoznawców lub w inny sposób korzystać z ich współpracy. Prezydium Sejmu określi zasady wynagradzania rzeczoznawców.

5. W posiedzeniach komisji mogą za wiedzą przewodniczącego uczestniczyć — bez prawa udziału w głosowaniach — posłowie nie będący członkami komisji.

6. Komisja może postanowić odbycie posiedzenia zamkniętego.

Art. 37. 1. Komisje stosownie do potrzeby tworzą podkomisje stałe lub nadzwyczajne dla poszczególnych dziedzin swojej działalności. W skład podkomisji nadzwyczajnych komisje mogą powoływać posłów spoza składu tych komisji.

2. Komisje mogą w razie potrzeby przeprowadzać w wyznaczonym przez siebie składzie badania działalności poszczególnych zakładów, przedsiębiorstw i innych instytucji państwowych.

3. Komisje i podkomisje mogą odbywać posiedzenia wspólne.

4. Komisje mogą obradować w okresie między sesjami Sejmu.

5. Komisje wybierają ze swego grona sprawozdawców do poszczególnych spraw na plenarne posiedzenia Sejmu.

Art. 38. 1. Uchwały komisji zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby członków komisji.

2. Wnioski i poprawki, odrzucone przez komisje, będą na żądanie wnioskodawcy zamieszczone w sprawozdaniu komisji jako wnioski mniejszości.

Art. 39. 1. Budżet i plan gospodarczy rozpatrywane są przez Komisję Planu Gospodarczego, Budżetu i Finansów, jednakże poszczególne części budżetu i planu są przedmiotem dyskusji właściwych stałych komisji. Wnioski komisji zostają przekazane do Komisji Planu Gospodarczego, Budżetu i Finansów, która omawia całość projektów ustaw w tym zakresie i przedstawia je wraz ze swoimi wnioskami na plenum Sejmu.

2. Komisja Planu Gospodarczego, Budżetu i Finansów może uchwalić szczegółowy regulamin, określający tryb prac komisyjnych nad budżetem i planem. Regulamin podlega zatwierdzeniu przez Prezydium Sejmu.

Art. 40. 1. Komisja może przedstawić Sejmowi do uchwalenia projekty rezolucji, zawierające postulaty pod adresem Rady Państwa, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Rządu, Prokuratora Generalnego PRL i poszczególnych ministrów.

2. Projekty rezolucji składa się na piśmie.

3. Projekt rezolucji odrzucony przez komisję, zamieszcza się na żądanie wnioskodawcy w sprawozdaniu komisji jako projekt mniejszości.

Art. 41. 1. Komisja może uchwalać dezyderaty skierowane do Rady Państwa, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, Rządu, Prokuratora Generalnego PRL i poszczególnych ministrów.

2. Prezydium komisji przedstawia uchwalone przez komisję dezyderaty Marszałkowi Sejmu. Prezydium Sejmu przesyła dezyderaty komisji odpowiednim organom państwowym.

3. Prezydium Sejmu może zwrócić komisji uchwalony przez nią dezyderat z umotywowanym zaleceniem ponownego rozpatrzenia sprawy. Dezyderatowi ponownie przez komisję uchwalonemu Prezydium Sejmu nada dalszy bieg.

4. Organ, pod adresem którego uchwalony został dezyderat komisji, ma obowiązek ustosunkować się do niego i pisemnie powiadomić Prezydium Sejmu o zajętych stanowisku w ciągu 30 dni od dnia otrzymania dezyderatu, chyba że Prezydium Sejmu, na wniosek zainteresowanego organu, ustali inny termin nadesłania tego powiadomienia.

5. Odpowiedzi organów państwowych, którym przekazane zostały dezyderaty komisji sejmowych, rozpatrywane są na posiedzeniach tych komisji.

6. W razie nieotrzymania odpowiedzi w terminie lub uznania otrzymanej odpowiedzi za niezadowalającą, komisja może ponowić dezyderat, przedłożyć Prezydium Sejmu wniosek o zwrócenie odpowiedzi jako niezadowalającej lub przedłożyć Sejmowi projekt odpowiedniej rezolucji.

Art. 42. Uprawnienia i zakres działania komisji nadzwyczajnych powołanych na podstawie art. 21 Konstytucji PRL ustala każdorazowo Sejm przy ich wyborze.

Rozdział 4.

Postępowanie w Sejmie.

a) Sesje, posiedzenia.

Art. 43. 1. Sejm obraduje na sesjach.

2. Rada Państwa zwołuje sesje zwyczajne Sejmu dwa razy do roku: sesję jesienną nie później niż na dzień 31 października i sesję wiosenną nie później niż na dzień 1 kwietnia.

3. Rada Państwa zwołuje sesje nadzwyczajne Sejmu z własnej inicjatywy lub na pisemny wniosek co najmniej jednej trzeciej ogólnej liczby posłów.

4. O zamknięciu sesji Sejmu postanawia Sejm na wniosek Prezydium.

Art. 44. 1. Posiedzenia Sejmu odbywają się w terminach ustalonych przez Prezydium Sejmu lub uchwałą Sejmu.

2. Porządek dzienny posiedzeń Sejmu ustala Prezydium Sejmu i przedstawia go Sejmowi do zatwierdzenia.

3. Prezydium Sejmu zawiadamia o terminie i porządku dziennym posiedzenia Sejmu posłów na Sejm, Radę Państwa, Prezesa Najwyższej Izby Kontroli i Rząd.

Art. 45. 1. Posiedzenia Sejmu są jawne.

2. Wstęp na salę posiedzeń Sejmu przysługuje Prezesowi Najwyższej Izby Kontroli, członkom Rady Ministrów, Prokuratorowi Generalnemu PRL i Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego lub upoważnionym przez nich przedstawicielom oraz zaproszonym przez Prezydium Sejmu delegacjom.

3. Publiczność może być obecna na galerii w sali posiedzeń podczas jawnych obrad Sejmu. Marszałek wyda przepisy porządkowe obowiązujące publiczność obecną na galerii.

4. Sejm na wniosek Prezydium Sejmu lub 30 posłów może uchwalić tajność obrad, jeżeli wymaga tego dobro Państwa

5. Obrady i głosowanie nad wnioskiem o uchwalenie tajności posiedzenia są niejawne.

Art. 46. Przedmiot obrad Sejmu stanowią:

- a) projekty ustaw i uchwał,
- b) zatwierdzanie dekretów,
- c) wybór Marszałka, wicemarszałków, sekretarzy i komisji,
- d) wybór Rady Państwa, powoływanie i odwoływanie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, powoływanie i odwoływanie Rządu lub poszczególnych jego członków,
- e) zatwierdzanie uchwał Rady Państwa w sprawie powołania i odwołania członków Rządu,
- f) wnioski i informacje Rady Państwa,
- g) uwagi Najwyższej Izby Kontroli do sprawozdań Rady Ministrów z wykonania budżetu państwa i rocznego planu gospodarczego,
- h) wnioski Najwyższej Izby Kontroli w przedmiocie abstrakcyjnego dla Rządu,
- i) sprawozdania Najwyższej Izby Kontroli z przeprowadzanych kontroli,
- j) sprawozdania, informacje i exposé Rządu lub poszczególnych jego członków,
- k) interpelacje i zapytania poselskie,
- l) sprawy przekazane przez obowiązujące ustawy lub przewidziane w regulaminie Sejmu,
- m) inne sprawy wniesione lub przekazane przez Prezydium Sejmu lub Radę Państwa.

Art. 47. 1. Z każdego posiedzenia Sejmu sporządza się protokół i stenogram, które stanowią urzędowe stwierdzenie przebiegu obrad. Protokół podpisuje Marszałek lub przewodniczący obradom wicemarszałek oraz urzędujący sekretarz.

2. Marszałek Sejmu może zarządzić skreślenie z protokołu i stenogramu zwrotów ubliżających powadze Sejmu, sprzecznych ze ślubowaniem poselskim lub sprzecznych z obowiązkiem wierności dla Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

3. Od decyzji Marszałka Sejmu poseł może odwołać się do Prezydium Sejmu, które decyduje ostatecznie po zasięgnięciu opinii Komisji Mandatowo-Regulaminowej.

Art. 48. Marszałek Sejmu zarządza drukowanie projektów ustaw i uchwał Sejmu, sprawozdań komisji sejmowych oraz sprawozdań stenograficznych z posiedzeń Sejmu.

b) Wybór Rady Państwa, powołanie Prezesa Najwyższej Izby Kontroli i powołanie Rządu.

Art. 49. 1. Sejm wybiera ze swego grona na pierwszym posiedzeniu pierwszej sesji Radę Państwa w składzie:

Przewodniczący Rady Państwa,
cztery zastępcy Przewodniczącego,
Sekretarz Rady Państwa,
jedenastu członków.

2. W razie opróżnienia poszczególnych stanowisk w Radzie Państwa w czasie trwania sesji Sejm dokonuje wyboru uzupełniającego w toku tej sesji. W razie opróżnienia poszczególnych stanowisk w okresie między sesjami Sejm dokonuje wyboru uzupełniającego na najbliższej sesji.

3. Sejm wybiera Radę Państwa bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby posłów. Wybór na poszczególne stanowiska odbywa się oddzielnie, chyba że Sejm postanowi inaczej. W tym samym trybie Sejm dokonuje wyborów uzupełniających.

Art. 50. Sejm powołuje i odwołuje Prezesa Najwyższej Izby Kontroli bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby posłów.

Art. 51. 1. Sejm powołuje i odwołuje Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Radę Ministrów lub poszczególnych jej członków zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby posłów.

2. W razie ustąpienia Rządu — Sejm powołuje Prezesa Rady Ministrów i powierza mu przedstawienie Sejmowi wniosków co do składu Rady Ministrów. Wnioski Prezesa Rady Ministrów głosowane są łącznie.

3. Powoływanie i odwoływanie poszczególnych członków Rządu głosuje się oddzielnie.

c) Uchwalanie ustaw i uchwał.

Art. 52. 1. Inicjatywa ustawodawcza przysługuje Radzie Państwa, Rządowi i posłom.

2. Poselskie projekty ustaw mogą być wnoszone przez komisje sejmowe; inne zgłaszane przez posłów projekty ustaw wymagają co najmniej 15 podpisów.

Art. 53. 1. Projekty ustaw i uchwał składa się Marszałkowi na piśmie z dołączeniem trzech odpisów.

2. Projekty ustaw i uchwał powinny zawierać uzasadnienie.

3. Poprawki do projektów ustaw i uchwał zgłasza się na piśmie. Do zgłoszenia poprawki wystarczy podpis jednego posła.

Art. 54. Rozpatrywanie projektów ustaw odbywa się w dwóch czytaniach, projektów uchwał — w jednym.

Art. 55. 1. Pierwsze czytanie projektu ustawy obejmuje:

- a) uzasadnienie projektu przez wnioskodawcę,
- b) dyskusję nad ogólnymi zasadami projektu,
- c) odesłanie projektu przez Sejm do właściwej komisji lub odrzucenie go w całości.

2. Pierwsze czytanie projektu ustawy może się odbyć najwcześniej następnego dnia po otrzymaniu przez posłów druku projektu ustawy.

Art. 56. 1. Prezydium Sejmu może projekty ustaw zgłoszone w okresach między sesjami, a w wyjątkowych wypadkach w okresach między posiedzeniami, kierować wprost do komisji. W tym wypadku wnioskodawca powinien za-

sadzić projekt na posiedzeniu komisji, a treść tego uzasadnienia powinna być podana do wiadomości wszystkim posłom. Zastępuje to pierwsze czytanie projektu.

2. Prezydium Sejmu może skierować bezpośrednio do drugiego czytania projekt ustawy opracowany i rozpatrzone przez komisję.

3. Prezydium Sejmu może poddawać projekty ustaw konsultacjom społecznym.

Art. 57. 1. Projekty ustaw kieruje się do komisji problemowo właściwej oraz Komisji Prac Ustawodawczych lub do Komisji Prac Ustawodawczych, jeżeli za komisję problemowo właściwą uznana zostanie dla danego projektu ta Komisja.

2. Wnioski dotyczące projektu ustawy Komisja Prac Ustawodawczych przekazuje komisji problemowo właściwej.

3. Komisja problemowo właściwa po rozpatrzeniu projektu ustawy oraz wniosków Komisji Prac Ustawodawczych przedstawia Sejmowi sprawozdanie o projekcie ustawy.

4. Komisja, do której skierowany został projekt ustawy, może zwrócić się do innej komisji o wyrażenie opinii o tym projekcie lub jego części.

Art. 58. Na wniosek komisji, do których rządowy projekt ustawy został skierowany, Prezydium Sejmu może zwrócić się do Rządu o ponowne opracowanie projektu ustawy zgodnie z postulowanymi przez komisję zmianami. Prezydium Sejmu kieruje przedłożenie rządowe wprost do komisji.

Art. 59. 1. Drugie czytanie projektu ustawy obejmuje:

- a) przedstawienie Sejmowi sprawozdania komisji,
- b) przeprowadzenie dyskusji i zgłaszanie poprawek,
- c) głosowanie.

2. Drugie czytanie projektu ustawy może się odbyć najwcześniej trzeciego dnia po otrzymaniu przez posłów sprawozdania komisji.

3. Sejm może powtórnie przekazać projekt ustawy lub sprawozdanie komisji, która w terminie oznaczonym w uchwale składa dodatkowe sprawozdanie.

Art. 60. Sejm może skrócić postępowanie przy uchwalaniu ustawy przez:

- a) przystąpienie do pierwszego czytania niezwłocznie po otrzymaniu przez posłów projektu ustawy,
- b) zaniechanie druku projektu ustawy i niezwłoczne przystąpienie do pierwszego czytania,
- c) przystąpienie do drugiego czytania niezwłocznie po zakończeniu pierwszego bez odsyłania projektu do komisji,
- d) przystąpienie do drugiego czytania niezwłocznie po otrzymaniu przez posłów druku sprawozdania komisji,
- e) zaniechanie druku sprawozdania komisji i niezwłoczne przystąpienie do drugiego czytania.

d) Zatwierdzanie dekretów.

Art. 61. 1. Dekrety przedstawione przez Radę Państwa do zatwierdzenia Prezydium Sejmu kieruje do rozpatrzenia do właściwej komisji.

2. Na posiedzeniu komisji dekrety referuje członek Rady Państwa lub wyznaczony przez prezydium komisji sprawozdawca.

3. Sejm rozpatruje sprawę zatwierdzenia dekretu po wysłuchaniu sprawozdania komisji.

4. Sejm może podjąć uchwałę o zatwierdzeniu dekretu.

5. Sejm może podjąć uchwałę o odmówieniu zatwierdzenia dekretu, wskazując jednocześnie, od kiedy przepisy dekretu tracą moc obowiązującą. Przewodniczący Rady Pań-

stwa zarządzi ogłoszenie uchwały w Dzienniku Ustaw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

6. Sejm może na wniosek komisji uchwalić ustawę zawierającą nowe uregulowanie spraw będących przedmiotem dekretu oraz uchylene dekretu. Uchwała komisji zastępuje wniosek przewidziany w art. 52. Rozpatrzenie projektu ustawy przez komisję zastępuje jej pierwsze czytanie.

7. Sejm może na wniosek komisji podjąć uchwałę o zatwierdzeniu dekretu oraz uchwalić na tym samym posiedzeniu ustawę częściowo zmieniającą dekret. Uchwała komisji w sprawie projektu tej ustawy zastępuje wniosek przewidziany w art. 52. Rozpatrzenie projektu ustawy przez komisję zastępuje jej pierwsze czytanie.

e) Obrady.

Art. 62. Obradami Sejmu kieruje Marszałek lub w jego zastępstwie wicemarszałek Sejmu przy pomocy dwóch sekretarzy.

Art. 63. 1. Marszałek udziela głosu w sprawach, które są umieszczone na porządku dziennym.

2. Poza porządkiem dziennym Marszałek udziela głosu jedynie dla zgłoszenia wniosku formalnego, oświadczenia osobistego lub sprostowania błędnie zrozumianego albo nieściśle przytoczonego oświadczenia mówcy.

Art. 64. 1. Posłowie, którzy zamierzają wziąć udział w dyskusji, zapisują się do głosu u sekretarza prowadzącego listę mówców.

2. Marszałek udziela głosu posłom według kolejności zapisu. Prezydium Sejmu może — po wysłuchaniu opinii Konwentu Seniorów — ustalić inną kolejność mówców.

3. Przemówienia posłów nie mogą trwać dłużej niż 30 minut, chyba że Prezydium Sejmu po wysłuchaniu opinii Konwentu Seniorów określi dla konkretnej debaty krótszy czas przemówień. Przemówienia posłów poza porządkiem dziennym nie mogą trwać dłużej niż 5 minut.

4. Nie wolno zabierać głosu więcej niż dwa razy w dyskusji nad tym samym projektem ustawy lub uchwały albo nad tą samą poprawką. Przemówienie posła, któremu Marszałek udzielił głosu po raz drugi w tej samej sprawie, nie może trwać dłużej niż 10 minut.

5. Marszałek może przedłużyć mówcy czas przemówienia.

Art. 65. 1. Marszałek udziela głosu Przewodniczącemu, Sekretarzowi i innym członkom Rady Państwa, Prezesowi Najwyższej Izby Kontroli, Prezesowi Rady Ministrów i innym członkom Rządu oraz Prokuratorowi Generalnemu PRL — poza kolejnością mówców zapisanych do głosu.

2. Sprawozdawca i wnioskodawca mogą przemawiać zawsze po wyczerpaniu listy mówców.

Art. 66. 1. Marszałek może w związku z dyskusją udzielić głosu dla postawienia wniosku formalnego.

2. Do wniosków formalnych zalicza się wnioski o:

- a) przerwanie, odroczenie lub zamknięcie posiedzenia,
- b) uchwalenie tajności posiedzenia,
- c) zamknięcie listy mówców,
- d) odroczenie lub zamknięcie dyskusji,
- e) przejście do porządku dziennego,
- f) odesłanie do komisji,
- g) głosowanie bez dyskusji,
- h) zmianę porządku dziennego,
- i) zmianę w sposobie prowadzenia dyskusji i przeprowadzenia głosowania,
- j) ograniczenie czasu przemówień,

k) stwierdzenie quorum,

l) przeliczenie głosów,

m) zaniechanie drukowania projektu ustawy lub uchwały lub inne wnioski wymienione w art. 60.

3. Sejm rozstrzyga o wniosku formalnym po wysłuchaniu wnioskodawcy i ewentualnie jednego przeciwnika wniosku.

Art. 67. 1. Marszałek może przywołać „do rzeczy” posła, który odbiega w swoim przemówieniu od przedmiotu obrad.

2. Marszałek po powtórным przywołaniu „do rzeczy” może ostrzec posła, że po trzecim przywołaniu odbierze mu głos.

Art. 68. 1. Marszałek przywołuje „do porządku” posła, który zakłóca porządek obrad.

2. Marszałek przywołuje „do porządku z zapisaniem do protokołu” posła, który dopuścił się ciężkiego naruszenia porządku obrad.

3. Marszałek może wykluczyć posła z posiedzenia, jeżeli poseł zakłóca porządek obrad — pomimo że na tym samym posiedzeniu został już przywołany „do porządku z zapisaniem do protokołu”.

4. Od decyzji Marszałka Sejmu poseł ma prawo odwołać się w ciągu trzech dni do Prezydium Sejmu, które podejmie odpowiednią uchwałę na podstawie opinii Komisji Mandatowo-Regulaminowej.

f) Głosowanie.

Art. 69. 1. Po zamknięciu dyskusji Marszałek oznajmia, że Sejm przystępuje do głosowania.

2. Od tej chwili można zabierać głos tylko dla złożenia lub uzasadnienia wniosku formalnego o sposobie lub porządku głosowania i to jedynie przed wezwaniem posłów przez Marszałka do głosowania.

Art. 70. 1. Uchwały Sejmu są prawomocne, jeżeli zostały powzięte zwykłą większością głosów w obecności co najmniej jednej trzeciej ogólnej liczby posłów.

2. Sejm może uchwalić zmianę Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (art. 91 Konstytucji) tylko większością co najmniej dwu trzecich głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby posłów.

Art. 71. 1. Głosowanie jest jawne i odbywa się przez podniesienie ręki. Marszałek Sejmu zarządzi głosowanie imienne z własnej inicjatywy lub na wniosek poparty przez trzydziestu posłów.

2. Marszałek zarządza obliczenie głosów, jeżeli istnieje wątpliwość co do wyniku głosowania oraz w przypadku zmiany Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 72. 1. Porządek głosowania nad projektami ustaw jest następujący:

- a) najpierw głosuje się nad poprawkami do poszczególnych artykułów, przede wszystkim zaś nad tymi, których przyjęcie rozstrzyga o innych poprawkach,
- b) następnie głosuje się nad projektem ustawy w całości wraz z przyjętymi poprawkami.

2. Marszałek ustala porządek poddania głosowaniu projektów uchwał i poprawek do nich.

3. Marszałek może odroczyć głosowanie nad całością projektu ustawy na czas potrzebny do stwierdzenia, czy wskutek przyjętych poprawek nie ma sprzeczności między poszczególnymi postanowieniami.

Art. 73. Sejm może postanowić poddanie głosowaniu projektu ustawy w całości łącznie z poprawkami, jeżeli co do tego nie zgłoszono sprzeciwu.

Art. 74. Marszałek przesyła niezwłocznie Przewodniczącemu Rady Państwa uchwalone przez Sejm ustawy w celu ogłoszenia. O powziętych uchwałach Marszałek zawiadamia Przewodniczącego Rady Państwa i Prezesa Rady Ministrów.

g) Interpelacje i zapytania poselskie.

Art. 75. 1. W wykonaniu uprawnień wynikających z art. 22 Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej posłowie mogą składać interpelacje i zapytania poselskie.

2. Interpelacje składa się w sprawach o bardziej zasadniczym charakterze.

3. Zapytania składa się w sprawach mniej złożonych, gdy zapytującemu chodzi przede wszystkim o uzyskanie informacji o faktach.

Art. 76. 1. Posłowie mogą składać interpelacje i zapytania do Prezesa Rady Ministrów, członków Rządu oraz Prokuratora Generalnego PRL.

2. Do złożenia interpelacji lub zapytania wystarczy podpis jednego posła.

3. Interpelację składa się na ręce Marszałka na piśmie z dołączeniem trzech odpisów.

Art. 77. 1. Interpelacja powinna zawierać krótkie przedstawienie stanu faktycznego będącego jej przedmiotem oraz wynikające zeń zapytanie, skierowane zgodnie z właściwością interpelowanego.

2. Prezydium Sejmu może nie przyjąć interpelacji, która nie odpowiada warunkom określonym w ust. 1.

3. Prezydium Sejmu może zażądać skreślenia z interpelacji zwrotów sprzecznych ze ślubowaniem poselskim i obowiązkiem wierności dla Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 78. Marszałek informuje Sejm o treści złożonych interpelacji nie później niż na najbliższym posiedzeniu Sejmu, po wyczerpaniu porządku dziennego. Tekst interpelacji nie odczytanej na posiedzeniu Sejmu ogłasza się w załączniku do sprawozdania stenograficznego z posiedzenia Sejmu.

Art. 79. 1. Marszałek Sejmu przesyła interpelację niezwłocznie interpelowanemu.

2. Interpelowany składa odpowiedź ustną na posiedzeniu Sejmu lub pisemną na ręce Marszałka nie później niż siódmego dnia po dniu otrzymania interpelacji.

3. Odpowiedź na piśmie składa się z dołączeniem trzech odpisów. Marszałek przesyła interpelantowi odpis odpowiedzi i informuje Sejm o jej treści. Tekst pisemnej odpowiedzi na interpelację ogłasza się w załączniku do sprawozdania stenograficznego z posiedzenia Sejmu.

Art. 80. 1. W razie nieotrzymania odpowiedzi w terminie lub w razie uznania otrzymanej odpowiedzi za niezadowalającą interpelant może zwrócić się do Prezydium Sejmu o umieszczenie interpelacji na porządku dziennym posiedzenia.

2. Rozpatrzenie przez Sejm sprawy interpelacji obejmować może:

- odczytanie interpelacji i odpowiedzi na interpelację,
- dotkliwe wyjaśnienia interpelanta i interpelowanego,
- dyskusję,
- podjęcie przez Sejm uchwały o uznaniu odpowiedzi na interpelację za wystarczającą bądź o wezwaniu interpelowanego do uzupełnienia odpowiedzi.

Art. 81. 1. Zapytanie powinno być sformułowane zwięźle, tak aby odpowiedź na nie mogła sprowadzać się do krótkiej informacji o faktach.

2. Marszałek Sejmu może nie nadać dalszego biegu zapytaniu, które nie odpowiada warunkom określonym w ust. 1.

Art. 82. Zapytania składa się na piśmie na ręce Marszałka Sejmu najpóźniej na 24 godziny przed rozpoczęciem posiedzenia, na którym chce się na zapytanie to uzyskać odpowiedź.

Art. 83. 1. Rozpatrzenie przez Sejm sprawy zapytania obejmuje:

- powtórzenie treści zapytania,
- udzielenie ustnej odpowiedzi przez zapytywanego.

2. Nad zapytaniem i udzieloną odpowiedzią nie przeprowadza się debaty.

Art. 84. 1. Interpelacje i zapytania poselskie oraz odpowiedzi na nie stanowią jako przedmiot obrad Sejmu odrębny punkt porządku dziennego posiedzenia.

2. Prezydium Sejmu rozstrzyga, które ze zgłoszonych przez posłów interpelacji i zapytań włączone zostają do porządku dziennego określonego posiedzenia Sejmu.

3. Prezydium Sejmu może wyznaczyć specjalne posiedzenie przeznaczone wyłącznie na rozpatrywanie spraw interpelacji.

Rozdział 5.

Przepisy końcowe.

Art. 85. 1. Zmiana regulaminu Sejmu może nastąpić z inicjatywy Prezydium Sejmu, Komisji Mandatowo-Regulaminowej lub na wniosek podpisany przez co najmniej piętnastu posłów.

2. Regulamin Sejmu podlega ogłoszeniu w Monitorze Polskim.

Redakcja: Urząd Rady Ministrów — Biuro Prawne, Warszawa, al. Ujazdowskie 1/3.
Administracja: Administracja Wydawnictw Urzędu Rady Ministrów, Warszawa 34,
ul. Powsińska 69/71 (skrytka pocztowa nr 3).

Tłoczono z polecenia Prezesa Rady Ministrów
w Zakładach Graficznych „Tamka”. Zakład nr 1. Warszawa, ul. Tamka 3.